

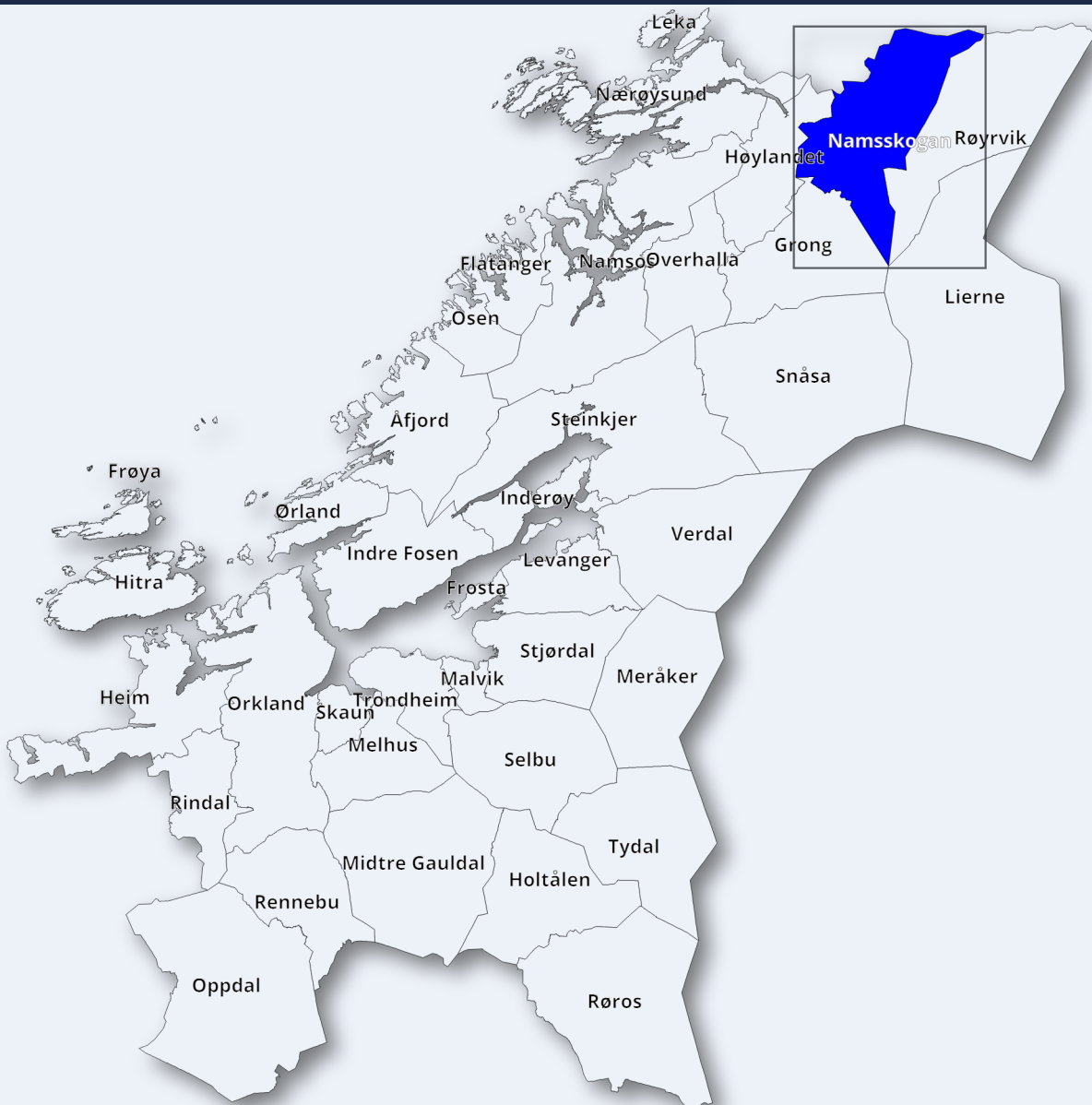

Statsforvalteren i Trøndelag

Tröndelagen Staatehaaltoje

Kommunebilde - Namsskogan 2024 (pr. august 2024)

Et grunnlag for dialog mellom Namsskogan kommune og Statsforvalteren i Trøndelag

Innhold

Innledning

Fakta om kommunen

Kort om kommunen

Befolkning

Bo- og arbeidsmarked

Kommunal organisasjon og ledelse

Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

Barnehage

Barnevern

Folkehelse

Grunnskole

Integrering og bosetting

Kommunal planlegging

Kommunal økonomi

Kommunehelsetjenesten

Landbruk

Miljø og klima

Omsorgstjenestene

Reindrift

Samfunnssikkerhet og beredskap

Sosialtjenesten

1. Innledning

Innledning

Statsforvalteren i Trøndelag søker kunnskapsbasert dialog med kommunene i fylket. Derfor legger kommunale planer, kommunestatistikk og kommunebildene, sammen med Statsforvalterens kommunebesøk, viktige premisser for dialogen. Kommunebildene gjengir embetets «bilde» og inntrykk av kommunen, både av kommunen som helhet og av enkelttjenester og forvaltningsområder som:

- Kommunal økonomi
- Kommunal planlegging
- Samfunnsikkerhet og beredskap
- Folkehelse
- Kommunehelsetjenesten
- Omsorgstjenestene
- Sosialtjenesten
- Integrering og bosetting
- Barnevern
- Barnehage
- Grunnskole
- Miljø og klima
- Landbruk
- Reindrift

Kommunebildene utarbeides i forbindelse med Statsforvalterens kommunebesøk og danner grunnlaget for dialogen i disse møtene. Bildene kan bli justert i etterkant av besøket, basert på dialogen med kommunen, men da ikke med bakgrunn i ny statistikk som er publisert etter høringen av bildet. Etter besøkene publiseres bildene på Statsforvalterens nettside.

Etter denne innledningen, presenteres i kapittel 2 et utvalg faktabasert informasjon om kommunens geografi, befolkning, bo- og arbeidsmarked og den kommunale organisasjonen. Kapittel 3 gjengir Statsforvalterens samlede vurdering av kommunen ut fra et bredt samfunnsperspektiv og med bakgrunn i vårt bilde av kommunens tjeneste- og forvaltningsområder. Dette er blant annet basert på analyser, statistikk, utførte tilsyn, eventuelle klagesaker og dialog med kommunen. Kapitlet oppsummerer også våre områdevurderinger gitt i kapittel 4 og lister tema Statsforvalteren ønsker dialog om under Statsforvalterens kommunebesøk.

Kapittel 4 har følgende gjennomgående innhold og struktur i de områdevis delkapitlene:

Fokusområder

Fokusområdene angir med utgangspunkt i statlige forventninger, politikk og vår kjennskap til kommunen, hvilke områder som Statsforvalteren i et forvaltnings- og utviklingsperspektiv vil legge særlig vekt på i vurderingen av og i dialogen om de enkelte tjeneste- og forvaltningsområdene.

Sentrale nøkkeltall

Under sentrale nøkkeltall gjengis relevant statistikk som gir et overordnet bilde av tjeneste- eller forvaltningsområdet sett opp mot fokusområdene eller området som helhet. Nøkkeltallene er hentet fra ulike kilder, men hovedsakelig fra SSB.

Samlet vurdering av området

Den samlede vurderingen av området gjengir Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet for kommunen som organisasjon sett opp mot fokusområdene, herunder:

- Relevant informasjon for helhetsbildet
- Styrker og muligheter
- Svakheter, utfordringer og sårbarhet
- Framtidsperspektivet – utfordringsbildet og handlingsrom

Det benyttes "trafikklys" for å visualisere Statsforvalterens inntrykk av tjeneste- eller forvaltningsområdet som helhet. Fargen som settes gjengir vår vurdering med tanke på kvalitet, sårbarhet og bærekraft per dags dato, og i hvilken grad det er indikasjoner på avvik eller risiko for avvik fra det som forventes i lov, forskrift og god faglig praksis. Vurderingen gjengis med fargene rød, gul og grønn for hhv. svak, middels eller god. Sammen med fargen gis det en kort tekstlig oppsummering og begrunnelse.

Vurderingene er basert på tilgjengelige data per 06.08.24.

Sentrale tema

Sentrale tema er tema/forhold som det vil være særlig aktuelt å følge opp i dialogen mellom kommunen og Statsforvalteren eller i kommunens eget utviklingsarbeid. Det legges ikke opp til en omfattende dialog om alle punktene listet under Sentrale tema i kapittel 4 under Statsforvalterens kommunebesøk, men enkelttema kan bli løftet inn i agendaen for besøket.

2. Fakta om kommunen

2.1 Kort om kommunen

Kommunevåpenet (godkjent i 1984) har et gull elggevir mot en svart bakgrunn; motivet symboliserer jakt, vilt- og friluftstradisjoner.

Namsskogan kommune ligger i Indre Namdalen og grenser mot Nordland i nord. I øst, sør og vest grenser Namsskogan til henholdsvis Røyrvik, Grong og Høylandet. Kommunen har hatt uendrede grenser siden den ble opprettet ved utskilling fra Grong i 1923. Dalen til Namsen er slak med myr og sandmoer. På begge sider er det skog- og fjellstrekninger med topper opp til 700–1100 meter over havet. Høyest når Steinfjellet (Gisen) med 1167 meter over havet. En tredjedel av arealet ligger mer enn 600 meter over havet og dermed over skoggrensen.

Jordbruket er beskjedent, med hovedvekt på storfe- og sauehold. Det meste av skogen er bedrifts- og statsskoger. Graner viktigste treslag, og i 2018 ble det avvirket 2922 kubikkmeter. Namsskogan er en relativt stor kraftkommune med en gjennomsnittlig årsproduksjon på 818 GWh. Det er tre kraftverk i kommunen, høyeste fallhøyde er 238 meter. Kraftverket med høyest snittproduksjon er Tunnsjødal kraftverk, som ble satt i drift i 1963. Den populære Namsskogan familiepark befinner seg i Trones, som ligger rundt 30 kilometer sør for kommunesenteret.

Kilde: Store norske leksikon

Areal

1,417 km² (areal av land og ferskvann)

Befolkningstetthet

1 innbyggere per km²

Andel som bor i tettsteder

27 %

Administrasjonssenter

Namsskogan

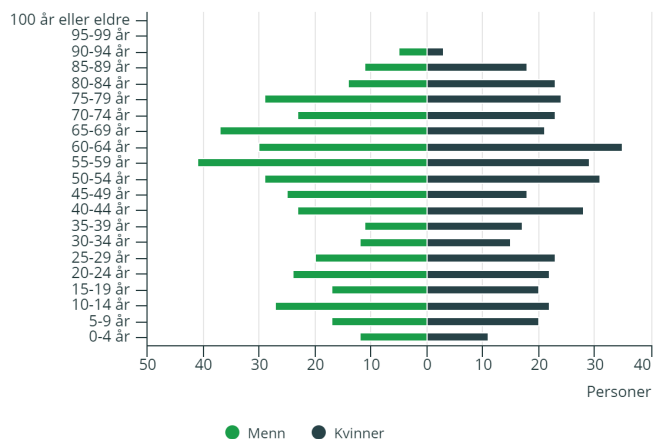
Lokalavis

Namdalsavisa (NA)

2.2 Befolkning

Aldersfordeling for innbyggerne i kommunen

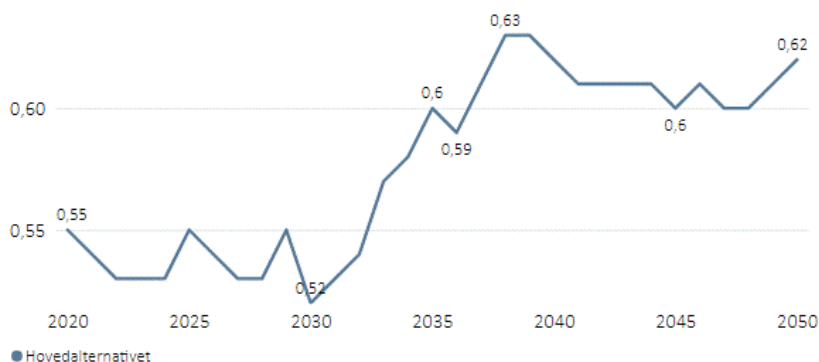
Alder

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser antall personer i ulike aldersgrupper i kommunen, fordelt på menn og kvinner ved inngangen til 2024. Kilde: SSB

Forsørgerbrøker for eldre i Namsskogan

Diagrammet viser aldersgruppen 65+ som andel av personer i yrkesaktiv alder (20-64 år) basert på SSB sin befolkningsframskriving fra 2024 (MMMM-alternativet).

Innbyggere (antall)

Kilde: SSB

Namsskogan

810

Hele landet med Oslo

5 550 203

Fødte i løpet av året (antall)

Kilde: SSB

Namsskogan

6

Hele landet med Oslo

51 980

Døde i løpet av året (antall)

Kilde: SSB

Namsskogan

19

Hele landet med Oslo

43 803

Netto innflytting (antall)

Kilde: SSB

Namsskogan

9

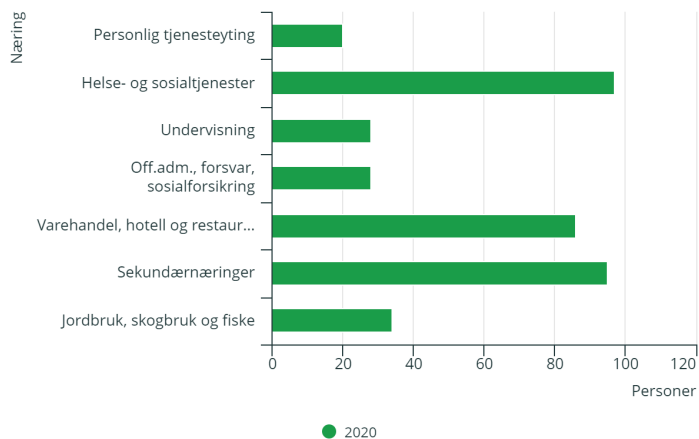
Hele landet med Oslo

52 578

Folketilvekst Kilde: SSB	Namsskogan -	Hele landet med Oslo -
Hovedalternativet (MMMM) Kilde: SSB	Namsskogan 920	Hele landet med Oslo 6 114 899
Andel med innvandrerbakgrunn (prosent) Kilde: SSB	Namsskogan 14,3%	Hele landet med Oslo 20,8%
Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden (prosent) Kilde: SSB	Namsskogan -	Hele landet med Oslo 0,7%
Andel uføretrygda 18-66 år (prosent) Kilde: SSB	Namsskogan 14,8%	Hele landet med Oslo 10,2%

2.3 Bo- og arbeidsmarked

Hva innbyggerne jobber med

Kilde: Sysselsetting, registerbasert, Statistisk sentralbyrå

Diagrammet viser hva innbyggerne med bosted i kommunen arbeidet med. Kilde: SSB

Namsskogan kommune utgjør sammen med Røyrvik kommune en egen BA-region. Av kommunens innbyggere er det 96 som pendler ut av kommunen og 86 innbyggere som pendler inn til kommunen (2023).

Av kommunens befolkning over 16 år er det 45,1 % (35,9 % i landet) som har fullført videregående skole, 3,6 % (3,2) som har fagskole, 14,1 % (25,4) som har 4-årig høyere utdanning og 3,8 % (12,0) som har høyere utdanning på mer enn 4 år (2023).

Innbyggere som bor i tettsteder per 1.1. (antall) Kilde: SSB	Namsskogan 225	Hele landet med Oslo 4 554 562
Reisetid til kommunesenteret (minutter) Kilde: SSB	Namsskogan 69	Hele landet med Oslo -
Sysselsatte i privat sektor og offentlige foretak som prosentandel av totalt antall sysselsatte Kilde: manuell	Namsskogan 60,7	Hele landet med Oslo 68,5
Helt ledige i prosent av arbeidsstyrken (NAV) Kilde: manuell	Namsskogan 1	Hele landet med Oslo 1,9
Sykefraværspersent, legemeldt (SSB) Kilde: manuell	Namsskogan -	Hele landet med Oslo -
Skatt i prosent av landsgj. Kilde: KDD	Namsskogan 105,87%	Hele landet med Oslo 100%

2.4 Kommunal organisasjon og ledelse

Visjon	Namsskogan – toppen i Namdalen	Ordfører	Elisabeth Vollmo Bjørhusdal (Optimum)
Varaordfører	Frode Mellingen (Sp)	Politisk organisering	Formannskap
Kommunestyret	Kommunestyret består av 13 representanter fordelt slik (2023-27): - Arbeiderpartiet: 5 (-2) - Optimum: 5 (+3) - Senterpartiet: 3 (0)	Valgdeltakelse	70,4 % frammøteprosent ved kommunestyrevalget i 2023 (76,1 % i 2019). 19 av kommunens innbyggere var innført i Sametingets valgmannstall ved valget i 2023.
Kommunedirektør	Yngve Holm	Administrativ organisering	3-nivåmodell

Ansatte

139 ansatte og 107 årsverk per 01.12.2023 (gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 77,1 %).

Interkommunalt samarbeid

Kommunen er medlem av Interkommunalt politisk råd Namdal (Namdal regionråd), som er et politisk samarbeid (IKP) mellom 11 kommuner i Namdalen; Flatanger, Grong, Høylandet, Leka, Lierne, Namsos, Namsskogan, Osen, Overhalla, Nærøysund og Røyrvik.

Kommunen deltar i totalt 37 interkommunale ordninger, hvorav 1 ordning der kommunen selv ivaretar vertskommuneansvaret (NIVI Rapport 2021:1).

3. Statsforvalterens hovedbilde av kommunen

3.1 Samlet vurdering av område

Svake områder 1

Omsorgstjenestene

Middels områder 8

Folkehelse	Kommunehelsetjenesten
Grunnskole	Miljø og klima
Integrering og bosetting	Reindrift
Kommunal planlegging	Sosialtjenesten

Gode områder 5

Barnehage	Landbruk
Barnevern	Samfunnssikkerhet og beredskap
Kommunal økonomi	

Ikke vurderte områder 0

Alle områder har nok informasjon til å bli vurdert.

3.2 Samlet vurdering av kommunen

Relevant informasjon

Namsskogan kommune deltar (sammen med Røyrvik, Grong og Lierne) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Arbeidet skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale distriktskommunene. Satsingen vil pågå i perioden 2024-2027. Ett av delmålene i satsningen er økt samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging. Namsskogan er også omstillingskommune, sammen med Røyrvik kommune.

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 19,5 mill. kr. Det er innført eiendomsskatt på kraftanlegg/-nett, vindkraftverk og petroleumsanlegg i kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille. Kommunen har også inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg.

Kommunen har nylig revidert kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens arealdel er fra 2004.

Kommunen har hatt en god prosess med revisjon/utarbeidelse av ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Denne ble politisk forankret i 2023. Kommunen har også revidert sin overordnede beredskapsplan, nå senest i 2024.

Kommunen er tilknyttet Indre Namdal legevakt sammen med Røyrvik, Lierne og Grong, og arbeidet med å etablere felles legetjeneste i Indre Namdal er i gang, med planlagt oppstart i 2025. Kommunene Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik samarbeider om felles kommuneoverlege. Kommunen kjøper flere spesialiserte helsetjenester fra andre og tilbyr kommunale rehabiliteringsopphold ved Namdal rehabilitering. Psykiske helsetjenester for voksne kjøpes fra familiebasen i Grong. Psykisk helsetilbud til barn og unge ivaretas av helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Namsskogan kommune er en del av NAV Indre Namdal, der Grong er vertskommune for de sosiale tjenestene.

Kommunen er i 2024 anmodet om å ta imot 20 flyktninger, og har fattet vedtak om å bosette 20. Per 2. juli 2024 er 14 personer bosatt i kommunen. I 2023 ble 38 flyktninger bosatt i kommunen.

Kommunen er del av en felles barnevernstjeneste i Indre Namdal bestående av kommunene Grong, Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Høylandet, med Grong som vertskommune. Tjenesten hadde i 2023 11 årsverk, inklusive merkantil og administrativ ressurs.

Kommunen har elever som mottar opplæring i samisk.

Kommunen er nasjonalparkkommune for deler av Børgefjell nasjonalpark.

Kommunen har siden 2019 hatt felles landbruksforvaltning med Røyrvik og Lierne, gjennom Øvre Namdal Landbruk og Utmark (ØNLU).

Hele kommunens er reinbeiteområde. Vestre Namdal reinbeitedistrikt/Åarjel Njaarke sijte har sine beiteområder vest for E6, mens Østre Namdal reinbeitedistrikt/Tjåehkere sijte beiter øst for E6 i kommunen. Det er vår-, sommer- og høstbeiter for de to distriktene, inkludert relativt store områder som er kalvingsland.

Styrker og muligheter

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som god (4,2 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for regnskap siste 2 år og 2 første år i økonomiplan). Kommunens netto driftsresultat for regnskapsåret 2023 vurderes også som godt. Kommunens økonomiske buffer og kommunens likviditet vurderes som god. Kommunens netto lånegjeld er godt under gjennomsnittet for landet, og tilhørende netto renteesponering vurderes som lav (2022).

Kommunen har god oversikt over risiko- og sårbarheter i kommunen. Namsskogan er en liten og oversiktlig kommune og ved uønskede hendelser kan tiltak iverksettes raskt og effektivt. Med oppdatert planverk er ikke kommunen så sårbar, selv om nøkkelpersonell er fraværende.

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene. Det at barnevernstjenesten er relativt liten gjør at den er sårbar ved f. eks sykefravær, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring. Det er tidligere vist til utfordring med å få rekruttert ansatte til tjenesten, særlig ansatte med erfaring fra kommunalt barnevern. Tilbakemeldingen nå er at bemanningssituasjonen er stabil. Rapporteringstall for 2. halvår 2023, viser for Namsskogan sin del at det fra 2021 har vært en nedgang i antall barn med hjelpetiltak. Det er utarbeidet tilstandsrapport vedr. Indre Namdal barnevern for perioden høst 2023 - vår 2024. Av rapporten går det blant annet frem at det vurderes at det er godt samarbeid med Namsskogan kommunes øvrige hjelpeapparat.

Kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen og andelen barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere er høy. Oppgaven som barnehagemyndighet er organisert adskilt fra oppgaven som barnehageeier, men kommunen som myndighet gjennomførte ikke tilsyn med barnehagene i 2023.

Felles landbruksforvaltning mellom Lierne, Røyrvik og Namsskogan gjør forvaltningen mer robust og forvaltninga på landbruksområdet fungerer godt. Det gjøres god jobb innenfor både forvaltninga av produksjonstilskudd og miljøtilskudd. En vertskommuneavtale med Grong når det gjelder plan og byggesak gir gode tjenester også på planområdet. Kommunen oppfyller i hovedsak krav med hensyn til kontrollaktivitet knyttet til skogkultur. Det er viktig at kommunen aktivt deltar og støtter opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen. Det regionale samarbeidet om veg- og driftstilskudd på skogområdet som kommunen er del av, fungerer godt. For SMIL og tiltak i beiteområdene overføres imidlertid ofte midler fra Namsskogan og Røyrvik til Lierne. Det er her ønskelig med større aktivitet i både Namsskogan og Røyrvik.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen er sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse innen kommunal økonomi.

Kommunen er sårbar med hensyn til ressurser knyttet til kommunal arealplanlegging.

Kommunen har folkehelseutfordringer og skårer relativt dårlig på forventet levealder menn, levekårsindikatorer og helserelatert atferd. Folkehelseutfordringer kan gi økt behov for helse og omsorgstjenester og redusert bærekraft.

Kommunen har 1 fastlege og få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Ved fravær over tid og behov for nyrekruttering i disse funksjonene er kommunens tilbud sårbare.

Kommunen bruker store ressurser på helse- og omsorgstjenester, har høyt sykefravær og rekrutteringsutfordringer. Kombinasjonen av synkende innbyggertall, en aldrende befolkning, og en relativt stor andel av ufaglærte gjør at Statsforvalteren er bekymret for kvaliteten i tjenestene. Færre i yrkesaktiv alder kombinert med en stor andel ansatte over 55 år, forsterker utfordringene innenfor kapasitet og kompetanse.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold. NAV Indre Namdal har over de siste årene hatt få deltagere i kvalifiseringsprogrammet (KVP). Kommunen bør arbeide å aktivt ta i bruk denne tjenesten for personer som fyller vilkårene.

I Statsforvalterens kartlegging går det fram at kapasiteten på opplæring i norsk- og samfunnskunnskap for flyktninger er kritisk, samt at oppfølgingsaktiviteter og arbeidsretting i introduksjonsprogram er utfordrende. I kartleggingen går det også fram at kommunen vurderer at NAV-kontorets kapasitet er utfordrende når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Det er utfordrende å analysere skoleresultater og tall knyttet til skolemiljø for Namsskogan kommune. Det er få elever på enkelte trinn, slik at resultatene vil naturlig variere. Mobbetallene er heller ikke tilgjengelige. Alt dette betyr at lokal kunnskap om skolen er en viktig faktor i tolking av resultatene. Variasjoner i resultatene ser vi f. eks. på nasjonale prøver for 5. trinn, fra 0% elever på mestringsnivå 1 i 2022 til 50% i 2023. Vi ser også store resultatforskjeller i lesing og regning for den samme gruppen av elever. Grunnskolepoengsnittet ligger imidlertid over landsgjennomsnittet.

Når det gjelder forvaltning av miljø og klima har kommunen en middels stor planreserve for fritidsboliger som vil gi store klimagassutslipp hvis disse bygges ut. Klimagassutslipp i kommunen har gått ned over tid og i 2022, men energibruken i egne bygg har økt i perioden 2020-2023. Kommunen har et stort omfang av snøscooterløyper for fornøyleskjøring og det er mangel på vilkårssetting om antall turer og krav om kjørebok for frakt av bagasje og utstyr til egen hytte. Den kommunale plikten om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen og å registrere alle kjente forurensede områder følges ikke. Det er i tillegg mangelfull oppfølging av avløp.

En del dispensasjoner knyttet til motorferdsel, samt at kommunen har flere rekreasjonsløyper for snøscooter. Siden kommunen i liten grad innehar vinterbeite for reindriften, er motorferdsel vinterstid i mindre konflikt med reindriftnæringa her enn andre steder. Stengninga av løyper på vårparten av hensyn til reindrift virker å fungere bra.

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2024-27 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 0,6 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er vesentlig under den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

Alder på kommuneplanens arealdel tilsier at overordna planverktøy ikke vil henge sammen da samfunnsdelen nylig er revidert. Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for ikke nødvendigvis vil henge sammen, særlig mht. demografiendringer.

Kommunens ROS-analyse ivaretar etter det Statsforvalteren kjenner til i liten grad hendelser i det øvre krisespekteret - sikkerhetspolitisk krise og krig. Dette vil i ulik grad berøre kommunene i Trøndelag men det vil være viktig at også dette aspektet ivaretas i Namsskogan kommune i kommende analyser og planer. Her vil det også være viktig å ivareta behovet for sikkerhetsklareringer til nøkkelpersonell i kommunen.

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom involveres systematisk i folkehelsearbeidet for å tilrettelegge for sosial deltakelse på tvers av generasjoner, sikre trygge og attraktive bomiljø, gode levekår med like muligheter for alle til å delta i samfunnet. Folkehelseutfordringer kan gi økt behov for helse- og omsorgstjenester og redusert bærekraft.

Et økende tjenestebehov og krav til spesialisering gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse. Styrking av lærings- og mestringstilbud, helsefremming og forebygging kan utsette behov. En felles legetjeneste i Indre Namdal kan bidra til å redusere risiko i helsetjenestene i regionen. Statsforvalteren anbefaler at regionen samarbeider om omstilling og tjenesteutvikling i helse- og omsorgssektoren.

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling og kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse. Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekruttere helsepersonell og benytte kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

Kommunen bør jobbe med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. Kommunen bør også jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret. Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

Bærekraftige mål om utdanning har flere indikatorer. Andel elever med grunnleggende ferdigheter i 8. trinn er på 62,7% i lesing og 54,4% i regning (andelen elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver i lesing og regning). Den andre indikatoren er trivsel blant elevene. Namsskogan kommune har stabile tall knyttet til trivsel, og ligger rundt landssnittet på 7. trinn. Trivsel på 10. trinn har negativ utvikling og ligger nå på 3,2, mens snittet for landet er 4. Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskoleutdanning er 33,7%. Tilsvarende tall for hele landet er 23,7%. Vi ser at denne andelen i Namsskogan kommune har økt de siste årene.

Kommunen bør følge opp samlet belastning og påvirkning på friluftslivet i kommunen som følge av fornøyelseskjøring i snøscooterløyper. Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å integrere klimatilpasning i kommunens virksomhet og plansystem, eksempelvis gjennom å utarbeide en klimasårbarhetsanalyse for kommunen. Norges klimamål er utslippskutt med 55 % innen 2030, sammenlignet med 1990. Kommunen bør ha ambisiøse mål for utslippskutt og målene må følges opp i en handlingsplan. Klimabudsjett kan være godt verktøy i kommunens arbeid med utslippskutt. Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres eksempelvis grøftede myrer. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold. Grunnforurensning bør være en del av kommunens bærekraftsrapport, da det er relevant for flere bærekraftsmål.

Namsskogan kommune deltar (sammen med Røyrvik, Grong og Lierne) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Ett av delmålene i satsningen er økt samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging. Dette er spennende og kan bli et viktig verktøy for å utnytte muligheter og fortrinn i kommunene og regionen. Tiltak gjennom bygdevekstprogrammet bør implementeres i kommunens øvrige planverk. Det er viktig at kommunen bidrar til å videreutvikle skognettverket i Namdalen.

Et oppdatert planverk er vesentlig for forutsigbarheten for reindriften i kommunen. Tidlig og reell medvirkning fra reindriften i planprosessen, spesielt kommuneplanprosessen er viktig.

3.3 Dialogtema

Framtidsbildet - kommunen som bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler handler om å utvikle lokalsamfunnet gjennom planlegging og tilrettelegging for langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand. Kommunene skal gjennom planer og tiltak skape helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. Lovgrunnlaget er først og fremst plan- og bygningsloven, der kommunens rolle som ansvarlig for arealdisponeringen innenfor kommunens grenser er helt sentral. Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

Kommunenes demokratiske rolle har blitt viktigere ettersom velferdssystemet i stadig større grad har blitt bygget opp rundt kommunen som ansvarlig for viktige deler av offentlige ytelser og velferd. At innbyggerne har anledning til selv å velge sine lokale politiske ledere og å stille dem til ansvar, er en del av kjernen i hele vårt demokratiske system. Demokrati handler også om deltakelse og meningsytring mellom valg. I tillegg til det representative demokratiet vil derfor tilrettelegging av deltakelsesformer og arenaer som omfatter politisk diskusjon inngå i kommunenes rolle som demokratisk arena og aktør. For å oppnå dette forutsettes et aktivt lokalt organisasjonsliv, så vel som en oppegående lokal presse. Og kommunene må være seg bevisst på nye arenaer, kanaler og nye måter å få innspill fra innbyggeren på, særlig de som blir berørt, men selv ikke aktivt deltar i samfunnsdebatten. Kommunen som lokaldemokratisk arena handler også om hvordan det representative demokratiet fungerer, og de folkevalgtes evne til å respondere på innbyggernes behov og forventninger.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til framtidsbildet og kommunens rolle som en bærekraftig samfunnsutvikler og demokratisk aktør:

PLANLEGGING OG BÆREKRAFT

1

Hvordan arbeider kommunen med bærekraft i den overordna planleggingen, herunder sikre økonomisk bærekraft og handlingsrom?

Vurderer kommunen å revidere kommuneplanens arealdel i inneværende periode?

NATUR OG NÆRINGSGRUNNLAG

2

Hvordan vil kommunen ivareta klima, naturmangfold og miljø og samtidig legge til rette for og trygge næringsgrunnlaget i kommunen?

Hvilke rutiner har kommunen lagt opp til for å sikre at naturmangfoldloven brukes ved alle kommunens beslutninger som berører natur?

Hvordan jobber kommunen med avløp jf. krav i nytt avløpsdirektiv?

OPPVEKST- OG LEVEVILKÅR

3

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre gode oppvekst- og levevilkår for sine innbyggere, herunder et inkluderende samfunn med innenforskap og god folkehelse?

Hvordan vil kommunen prioritere og tilpasse innsatstrappa til framtidige behov i regionen?

FELLES SAMFUNNSUTFORDRINGER - FELLES LØSNINGER

4

Hvilke utfordringer står kommunen/regionen overfor som krever fellesløsninger på tvers av kommunegrensene og hvordan kan bygdevekst som verktøy bidra til å løfte kommunene?

INVOLVERING OG MEDVIRKNING

5

Hvordan vil kommunen legge til rette for og sikre god involvering og medvirkning i demokratiske prosesser, herunder konsultasjonsplikt knyttet til samiske interesser og brukerinvolvering av barn, ungdom og utsatte grupper (bl.a. knyttet til folkehelseiltak)?

Hvordan er rekrutteringen og engasjementet for å drive politisk arbeid?

Kommunen som effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver

Kommunene er store tjenesteytere og har et omfattende ansvar for tjenestetilbudet til sine innbyggere. Innbyggerne får tjenester fra kommunen gjennom hele livet – alt fra oppfølging av den kommunale helsestasjonen som nyfødt, via tilbud om barnehage før man går over til grunnskolen og eldreomsorgen som tar seg av deg i alderdommen. I tillegg til store velferdstjenester som barnehager, grunnskoler, helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester, har kommunene ansvar for viktige oppgaver som bibliotek, ulike kulturtiltak, brannvern, havner, kommunale veier, kirkebygg og gravplass, lokalt miljøvern og renovasjon. Kommunene har også ansvar for mer spesialiserte oppgaver som barnevern og rus og psykiatri. Likeverdige tjenester uavhengig av bosted har vært et viktig mål i oppbyggingen av den norske velferdsstaten, og er i dag ett av flere nasjonale mål. Begrepet likeverd innebærer ikke nødvendigvis like tjenester med samme form, innhold og omfang i alle kommuner, men at kommunene og fylkeskommunene skal ha muligheter til å kunne gi helsetjenester, undervisning og annet som best mulig kan tilpasses den enkeltes behov.

Kommunene er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelt og ofte i sammenheng med sin rolle som tjenesteyter og samfunnsutvikler. Kommunene forvalter offentlig myndighet som regulerer grunnleggende forhold i innbyggernes liv, og som legger rammer for lokalsamfunnets utvikling. Kommunen utøver sin myndighetsutøverrolle blant annet når den fatter vedtak om tildeling av tjenester, gir tillatelser, fordeler tilskudd og gir bevilgninger, vedtar forskrifter som gjelder i kommunen, fatter planvedtak og fører tilsyn.

Kilde: NOU 2023: 9 Generalistkommunesystemet — Likt ansvar – ulike forutsetninger

Statsforvalteren ønsker å løfte følgende spørsmål til dialog knyttet til kommunens rolle som en effektiv tjenesteyter og tillitsskapende myndighetsutøver:

KAPASITET OG KOMPETANSE I TJENESTENE

1

Hvordan skal kommunen sikre tilstrekkelig kompetanse og kapasitet i sine tjenester, herunder jobbe strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse samt styrke samarbeidet om utviklingsarbeid og tjenesteproduksjon i regionen for å redusere sårbarhet (f.eks. innen omsorgstjenestene)?

TJENESTESTRUKTUR, DIMENSJONERING OG TJENESTESAMARBEID

2

I hvilken grad legger dagens tjenestestrukturer et godt grunnlag for effektive og gode tjenester og hvordan skal kommunen sikre at tjenestene er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid som følge av økt behov for bosetting av flyktninger?

Hvilke tjenester kan løses i kommunen og hvilke krever interkommunalt tjenestesamarbeid?

KVALIFISERINGSPROGRAM

3

Hvordan vil kommunen styrke arbeidet med å tilby den lovpålagte sosiale tjenesten kvalifiseringsprogrammet til de som fyller vilkårene?

GRUNNSKOLE

4

Hvordan arbeider kommunen med elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæring?

MYNDIGHETSUTØVELSE OG INNBYGGERNES RETTIGHETER

5

Kommunen er myndighetsutøver innenfor en rekke saksfelter. Hvordan arbeider kommunen for å sikre at innbyggerne får oppfylt sine rettigheter og at innbyggernes tillit til kommunens myndighetsutøvelse blir ivaretatt?

4. Statsforvalterens bilde av tjeneste- og forvaltningsområder

4.1 Barnehage

God

Namsskogan kommune oppfyller pedagog- og bemanningsnormen.

Andelen barnehagelærere og barne- og ungdomsarbeidere er høy.

Oppgaven som barnehagemyndighet er organisert adskilt fra oppgaven som kommunal barnehageeier. Kommunen som myndighet har ikke gjennomført tilsyn med barnehagene de siste fire årene.

Kommunen er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehagene (REKOM). Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehagene gis det mulighet for at barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling.

4.1.1 Fokusområder

Alle barnehagebarn har et godt og inkluderende leke- og læringsmiljø.

Barn som har behov for det, får hjelp tidlig, slik at alle får utviklet potensialet sitt.

Ansatte i kunnskapssektoren har høy kompetanse.

Alle barnehagebarn har god tilgang til relevante tilbud av høy kvalitet.

4.1.2 Sentrale nøkkeltall

Andel barn 1-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 1-5 år (prosent)

Kilde: SSB

2022

100%

2023

100%

Hele landet med Oslo

93,8%

Antall barn per ansatt, Bemanningstetthet

Kilde: Udir

2022

4,2

2023

3,5

Hele landet med Oslo

5,7

Variabler

Barnehagestr: Alle Barnehagestørrelser

Eierform: Alle Eierformer

Oppfyller pedagognormen (antall)

Kilde: Udir

2022

2

2023

2

Hele landet med Oslo

3 169

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Har hatt tilsyn

Kilde: Udir

2022

0

2023

0

Hele landet
med Oslo

1 182

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (prosent)

Kilde: SSB

2022

85,7%

2023

100%

Hele landet
med Oslo

87,4%

Netto driftsutgifter barnehager, per innbygger 1-5 år (kr)

Kilde: SSB

2022

266 323kr

2023

366 630kr

Hele landet
med Oslo

217 033kr

4.1.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Namsskogan kommune har 2 barnehager, begge barnehagene er kommunale. Til sammen er det 27 barn som går i barnehage, 7 barn 0-2 år og 20 barn 3-5 år. 49.2 % av de ansatte er barnehagelærere, nasjonalt snitt er 41 %. 36.3 % av de ansatte er barne- og ungdomsarbeidere, nasjonalt snitt er 23 %. Det er ingen menn som arbeider i barnehagene i Namsskogan, nasjonalt snitt er 13,3 %.

Namsskogan kommune er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM) og kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis.

Styrker og muligheter

Alle barnehagene i kommunen oppfyller pedagog- og bemanningsnormen.

Andelen ansatte med barnehagelærerutdanning og barne- og ungdomsarbeidere er høyt og godt over landsgjennomsnittet. Kommunen har lærling.

Oppgaven som barnehagemyndighet er organisert adskilt fra oppgaven som kommunal barnehageeier.

Namsskogan kommune er en del av Indre Namdal kompetansenettverk i regional ordning for kompetanseutvikling i barnehage (REKOM). Statsforvalteren erfarer at regionsamarbeidet fungerer godt og at Namsskogan kommune er opptatt av kvalitet i barnehagene.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Barnehagemyndigheten har ikke gjennomført tilsyn med barnehager de fire siste årene.

Det gis like mange timer til assistent som til pedagog i vedtak om spesialpedagogisk hjelp.

Framtidsperspektivet

Gjennom deltakelse i den regionale ordningen for kompetanseutvikling i barnehage gis det mulighet for at de ansatte i barnehagene i kommunen utvikler sin pedagogiske praksis gjennom barnehagebasert kompetanseutvikling. Det har blitt arbeidet godt med kollektiv kompetanseheving med utgangspunkt i hver barnehages behov over år, og det virker til å være gode prosesser med involvering, gjennomføring og evaluering av tiltak som er satt i gang

Regelverket om et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø trådte i kraft 1. januar 2021. Etterleves regelverket og hvordan jobber kommunen som barnehagemyndighet med å veilede og å påse dette?

Utdanning har stor betydning for den enkeltes mulighet til å få et godt liv. Tilgang på relevant kompetanse vil være avgjørende for omstillingsevnen i samfunns-, nærings- og arbeidsliv. I tillegg er kunnskap avgjørende for å oppnå alle FNs bærekraftsmål. Gode barnehager som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er et viktig bidrag for å skape et samfunn med få forskjeller og like muligheter for alle. Under FNs bærekraftsmål 4 God utdanning skal delmål 4.2 sikre alle jenter og gutters mulighet for tidlig utvikling, omsorg og tilgang til førskole. Det ingen menn som jobber i barnehagene i kommunen - dette kan ha betydning for gutter og jenters likeverdige muligheter i utdanningsløpet. Andelen barnehagelærer i Namsskogan kommune har variert noe de siste årene.

4.1.4 Sentrale tema

1

Hvordan jobber myndigheten med å veilede og påse barnehageeiers arbeid med det psykososiale barnehagemiljøet (kap. VIII i barnehageloven)?

4.2 Barnevern

God

Kommunen er del av en felles tjeneste i Indre Namdal bestående av Grong, Røyrvik, Lierne, Namsskogan og Høylandet, med Grong som vertskommune. Tjenesten har i 2023 11 årsverk, inklusive merkantil og administrativ ressurs. Det er utarbeidet tilstandsrapport vedr. Indre Namdal barnevern for perioden høst 2023 - vår 2024. Denne er oversendt alle kommuner som inngår i det interkommunale samarbeidet. Av rapporten går det blant annet frem at det vurderes at det er godt samarbeid med Namsskogan kommunes øvrige hjelpeapparat.

Det at tjenesten er relativt liten gjør at den er sårbar ved f. eks sykefravær, og det kan være vanskelig å ha tilstrekkelig bredde i kompetanse og erfaring. Det er tidligere vist til utfordring med å få rekruttert ansatte til tjenesten, særlig ansatte med erfaring fra kommunalt barnevern. Tilbakemeldingen nå er at bemanningssituasjonen er stabil.

Rapporteringstall for 2. halvår 2023, viser for Namsskogan sin del at det fra 2021 har vært en nedgang i antall barn med hjelpetiltak.

Tjenesten er del av Læringsnettverket i Namdalen. Nettverket har re-etablert seg høsten 2023, og samarbeider nå om kompetanse- og tiltaksutvikling. Nettverket samarbeider også om felles fosterhjemsvilleider.

4.2.1 Fokusområder

Barn skal ha rett hjelp til rett tid (forsvarlige tjenester).

Kommunen må sikre å ivareta det økte faglige og økonomiske ansvaret som følger med innføringen av barnevernreformen/oppvekstreformen.

Kommunen skal ha en forsvarlig akuttberedskap utenfor barneverntjenestens arbeidstid.

4.2.2 Sentrale nøkkeltall

Barn med barnevernstiltak per 31.12. (antall)

Kilde: SSB

2022

4

2023

5

Hele landet med Oslo

30 828

Variabler

Barnevernstiltak: Tiltak I Alt

Alder: 0-24 År

Barn med barnevernstiltak ift. innbyggjarar 0-24 år (prosent)

Kilde: SSB

2022

5,1%

2023

2,6%

Hele landet med Oslo

2,8%

Undersøkingar med handsamingstid innan 3 månader (prosent)

Kilde: SSB

2022

100%

2023

100%

Hele landet med Oslo

93%

Andel av fosterhjemstiltak i familie og nære

2022

2023

Hele landet med Oslo

nettverk (andel)

Kilde: Bufdir

11

12

12

Barn i hjelpetiltak med tiltaksplan (andel)

Kilde: Bufdir

2022

66,67

2023

100

Hele landet med Oslo

92,27

4.2.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Indre Namdal barneverntjeneste inngår i læringsnettverk sammen med barneverntjenestene i Midtre og Ytre Namdal, der de i fellesskap skal utvikle kompetanse og tiltak. Det samarbeides bl. a om felles fosterhjemsressurs, og fagsamlinger for ledelse og for ansatte.

Kommunene i Namdalen inngår i barnevernvakta i Steinkjer, for å sikre beredskap og tilgjengelighet utenom ordinær arbeidstid. Det fremgår av tjenestens Tilstandsrapport for 2023 at alle kommunene i Indre Namdal er i gang med å innføre samarbeidsmodellen BTI - Bedre Tverrfaglig Innsats.

Styrker og muligheter

Indre Namdal barneverntjeneste har sammen med de andre tjenestene i regionen, et godt utgangspunkt for å utvikle tiltak på tvers av tjenestene.

Tjenesten har en stabil ledelse. Rapporteringen viser få avvik fra lovkrav.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tjenesten er relativt liten, og det kan være en utfordring å sikre tilstrekkelig bredde i kompetanse og tiltak som skal møte barn og familienes behov. Videre går det frem av barneverntjenestens tilstandsrapport at det fortsatt er store utfordringer med å skaffe kompetente fagpersoner i det barnevernsfaglige miljøet i Namdalen.

Framtidsperspektivet

Det blir fra 2031 innført kompetansekrav for ansatte i barneverntjenesten. Kommunen må ha en plan for hvordan de skal sikre at kravet innfris.

Oppvekstreformen/barnevernsreformen med økt økonomisk og faglig ansvar vil kreve at kommunene samarbeider både internt og på tvers for å sikre gode forebyggende og samordnede tiltak. Fra årsskiftet 2022 er det lovfestet at alle kommuner skal ha en plan for forebygging av omsorgssvikt og adferdsvansker. Planen skal vedtas av kommunestyret.

4.2.4 Sentrale tema

1 Plan for å sikre kompetansekravet som fra 2031 innføres for ansatte i barneverntjenesten.

2 Sikre nødvendig kompetanse, samt kvalitet og bredde i hjelpetiltakene.

3 Utvikle og dra nytte av deltakelse i læringsnettverket i Namdalen.

4 Rekruttering av fosterhjem i familie og nære nettverk.

4.3 Folkehelse

Middels

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av folkehelseutfordringene i kommunen med hensyn på levekår, helseatferd og risikofaktorer. Vurderingen er i hovedsak basert på kommunehelse statistikkbank (FHI) og data fra HUNT- undersøkelsen.

Kommunen har folkehelseutfordringer og skårer relativt dårlig på forventet levealder menn, levekårsindikatorer og helserelatert atferd. Folkehelseutfordringer kan gi økt behov for helse- og omsorgstjenester og redusert bærekraft.

4.3.1 Sentrale nøkkeltall

Forventet levealder

Kilde: KHS

2007-2021

84,1

2008-2022

83,9

Hele landet med Oslo

84

Variabler

Kjønn: Kvinner

Forventet levealder

Kilde: KHS

2007-2021

79,4

2008-2022

78,9

Hele landet med Oslo

80,3

Variabler

Kjønn: Menn

Overvekt og fedme , selvrapportert ved sesjon 1

Kilde: KHS

2019-2022

38

2020-2023

41

Hele landet med Oslo

22

Variabler

Kjønn: Kjønn Samlet

Mottakere av uføreytelser, varig uførepensjon, prosent

Kilde: Manuell

2019-2021

6,1%

2020-2022

6,9%

Hele landet med Oslo

4%

Høyeste fullførte utdanningsnivå – 30-39 år, videregående eller høyere, andel (prosent)

Kilde: Manuell

2021

70,8

2022

72,1

Hele landet med Oslo

81,2

4.3.2 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunens samfunnsplan har strategiområder som understøtter ; mangfold og inkludering, stedsutvikling med kvalitet og livsmestring hele livet. Grunnlagsdokumentet for samfunnsdelen peker på kommunes utfordringsområder og nåværende tjenesteproduksjon.

Kommunen benytter BTI - samhandlingsmodell for bedre tjenester til barn og unge og deltar fra 2022 i program for folkehelse.

Styrker og muligheter

Kommunen er en friluftskommune med store naturressurser, bredt aktivitetstilbud innenfor jakt, fiske og friluftsliv. Medvirkning av innbyggere inkludert ungdomskoleelever ble vektlagt og systematisert i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel.

Frivilligsentralene koordinerer innsats og og driver aktiviteter med stor bredde i kommunen som bingo, bruktbutikk, utstyrssentral og ulike aktiviteter mot spesielle målgrupper.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Tilgangen til offentlig statistikk er begrenset på grunn av kommunens størrelse.

Kunnskapsgrunnlaget er ikke et eget dokument, men et grunnlagsdokument ble utarbeidet i arbeidet med samfunnsplan. Ut over dette vises det til FHLs årlige folkehelseprofiler. I et planleggingsperspektiv se vi at det har noe korte perspektiver.

Data fra HUNT viser at innbyggere skårer lavt på fysisk aktivitet og har en del helseutfordringer sammenlignet med fylket.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør sikre at innbyggerne, spesielt ungdom involveres systematisk i folkehelsearbeidet for å tilrettelegge for sosial deltakelse på tvers av generasjoner, sikre trygge og attraktive bomiljø, gode levekår med like muligheter for alle til å delta i samfunnet.

4.3.3 Sentrale tema

1

Brukerinvolvering av ungdom og utsatte grupper.

4.4 Grunnskole

Middels

Det er utfordrende å analysere skoleresultater og tall knyttet til skolemiljø for Namsskogan kommune. Det er få elever på enkelte trinn, slik at resultatene vil variere. Mobbetallene er heller ikke tilgjengelige. Alt dette betyr at lokal kunnskap om skolen er en viktig faktor i tolking av resultatene.

Kommunen har også store variasjoner i resultatene fra år til år, noe vi ser f. eks på nasjonale prøver på 5. trinn (fra 0% elever på mestringsnivå 1 i 2022 til 50% i 2023). Vi ser også store resultatforskjeller i lesing og regning for samme gruppe av elever.

Grunnskolepoeng ligger over landsgjennomsnittet.

4.4.1 Fokusområder

Alle elever skal ha et godt og inkluderende læringsmiljø

De elevene som trenger hjelp, skal få det tidlig, slik at de får utvikle potensialet sitt

Ansatte i kunnskapssektoren skal ha høy kompetanse

Alle elevene skal lykkes i opplæringen

4.4.2 Sentrale nøkkeltall

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet med Oslo

25,1%

Variabler

Prøve: Lesing

Kjønn: Alle Kjønn

Eierform: Alle Eierformer

Årstrinn: 5. Årstrinn

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 5. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet med Oslo

26,3%

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Prøve: Regning

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 5. Årstrinn

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

2022-23

-

2023-24

-

Hele landet med Oslo

12,5%

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

Prøve: Lesing

Kjønn: Alle Kjønn

Årstrinn: 8. Årstrinn

Mestringsnivå 2, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

Variabler

Årstrinn: 8. Årstrinn Eierform: Alle Eierformer
Prøve: Lesing Kjønn: Alle Kjønn

2022-23	2023-24	Hele landet med Oslo
-	-	22,1%

Mestringsnivå 1, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

Variabler

Årstrinn: 8. Årstrinn Kjønn: Alle Kjønn
Eierform: Alle Eierformer Prøve: Regning

2022-23	2023-24	Hele landet med Oslo
-	-	12,7%

Mestringsnivå 2, Nasjonale prøver 8. og 9. trinn

Kilde: Udir

Variabler

Kjønn: Alle Kjønn Årstrinn: 8. Årstrinn
Eierform: Alle Eierformer Prøve: Regning

2022-23	2023-24	Hele landet med Oslo
-	-	21,4%

Grunnskolepoeng (skoleår)

Kilde: Udir

Variabler

Eierform: Alle Eierformer

2021-22	2022-23	Hele landet med Oslo
48,3	44,6	0

4.4.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Namsskogan kommune har to skoler med til sammen 84 elever. Det mange flere elever på ungdomstrinnet (32) enn det på 1.-3. trinn (17). Skoleåret 2013/14 hadde kommunen 112 elever.

Kommunen har 7 elever som får spesialundervisning.

Kommunen har elever som mottar opplæring i samisk.

Flere av kommunes elever deltar på alternativ opplæringsarena.

Fem elever mottar særskilt norskopplæring, men ingen elever mottar morsmålsopplæring.

Namsskogan kommune er del av kompetansenettverket Indre Namdal. Kompetansenettverket har en langsiktig plan for arbeidet med arbeidsplassbasert etterutdanning knyttet til Dekom og Kompetanseløftet.

Styrker og muligheter

Grunnskolepoengene i Namsskogan kommune er høyere enn i resten av landet. Vi ser at Namsskogan kommune økte grunnskolepoeng fra 42,7 skoleåret 2020/21 til 48,35 skoleåret 2021/22. Inneværende skoleår ligger kommunen på 44,6 grunnskolepoeng.

Selv om vi ser en økning i andel av elevene på de laveste mestringsnivåene i nasjonale prøver i lesing på 8. trinn i skoleåret 2023/24, ligger Namsskogan kommune fortsatt under landsgjennomsnittet .

Namsskogan kommune oppfyller lærernormen.

Kommunen har hatt relativt mange lærere som har deltatt i den statlige ordningen for videreutdanning (KFK) de siste fem årene.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen har en negativ utvikling knyttet til resultatene på nasjonale prøver i lesing og regning på 5. trinn. Annenhver elev ligger på laveste mestringsnivå i lesing på 5. trinn. Tilsvarende tall i regning er 66,7%.

Andel elever på mestringsnivå 1 og 2 knyttet til nasjonale prøver på 8. trinn i regning, er høyere enn landsgjennomsnittet.

Elevundersøkelsen 2023 for 7. trinn, viser svake tall knyttet til skolemiljøet. Kommunen har vesentlig lavere skår knyttet til indikatorene trivsel, støtte hjemmefra, mestring, læringskultur og motivasjon enn resten av landet.

Vi ser også signifikant lavere skår for 10. trinn. Indikatorene trivsel, støtte fra lærer, vurdering for læring, motivasjon og elevdemokrati og medvirkning har negativ utvikling i en periode på tre år.

I 2023 mottok vi flere henvendelser enn tidligere, angående elevenes skolemiljø i kommunen.

Framtidsperspektivet

Bærekraftige mål om utdanning har flere indikatorer. Andel elever med grunnleggende ferdigheter i lesing på 8. trinn er på 62,7% og 54,4% i regning. I denne sammenhengen viser dette til andel elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver i lesing og regning.

Den andre indikatoren som brukes ved måling av skolers bærekraft, er trivsel blant elevene. Namsskogan kommune har stabile tall knyttet til trivsel, og ligger rundt landssnittet på 7. trinn. Trivsel på 10. trinn har negativ utvikling og ligger nå på 3,2, mens snittet for landet er 4.

Andel personer i kommunen som kun har gjennomført grunnskoleutdanning er 33,7%. Tilsvarende tall for hele landet er 23,7%. Vi ser at denne andelen i Namsskogan kommune har økt de siste årene.

4.4.4 Sentrale tema

1 Kommunens arbeid med elevenes grunnleggende ferdigheter/begynneropplæringen.

2 Kommunens arbeid med langsiktig plan for kompetanseutvikling.

3 Kommunens bruk av alternativ opplæringsarena.

4.5 Integrering og bosetting

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt knyttet til integrering og bosetting i Namsskogan kommune.

Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. Tjenestemottakere med behov for helhetlige og koordinerte tjenester for å nå målet om en stabil og forutsigbar arbeidssituasjon skal tilbys dette. I samarbeid med aktuelle samarbeidsparter må kommunen ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Dyrtd, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Kommunen bør jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

4.5.1 Fokusområder

Jobbe aktivt og målrettet med å integrere innvandrere i samfunnet, gjennom kompetanseheving, utdanning, sysselsetting, inntekt og bolig.

Gi helhetlige og koordinerte tjenester.

Ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Frigjøre plasser for bosetting i henhold til eget vedtak.

4.5.2 Sentrale nøkkeltall

Antall faktisk bosatte flyktninger, etter avtale med IMDi (antall) Kilde: IMDi	2021	2022	Hele landet med Oslo
	0	20	31 260
Andel tidligere deltakere i introduksjonsprogrammet som går over i arbeid eller utdanning etter programmet (andel) Kilde: IMDi	2020	2021	Hele landet med Oslo
	-	-	49,48
Andel personer med innvandrerbakgrunn som er sysselsatt (andel) Kilde: IMDi	2021	2022	Hele landet med Oslo
	62,3	60,6	65
Personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt	2020	2021	Hele landet med Oslo

(%-andel blant alle med innvandrerbakgrunn) (andel)

Kilde: IMDi

41,2

37,7

25,7

4.5.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen er i 2024 anmodet om å ta imot 20 flyktninger, og har fattet vedtak om å bosette 20. Per 2. juli 2024 er 14 personer bosatt i kommunen. I 2023 ble 38 flyktninger bosatt i kommunen.

Kommunene skal legge til rette for at flyktninger og innvandrere som blir bosatt i Trøndelag blir tidlig integrert i samfunnet blant annet gjennom effektive og arbeidsrettede introduksjonsprogram som gir mulighet for gode språkkunnskaper, kunnskap om norsk samfunnsliv, kvalifisering, varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet.

Samordning og samhandling mellom tjenester i og utenfor kommunen er helt sentralt for å lykkes med dette arbeidet. Kommunen bør derfor jobbe systematisk og godt for å utnytte hjelpeapparatets samlede ressurser.

Kommunen skal ha god forståelse av barneperspektiv og utenforskap, og ta en aktiv rolle for å ivareta barn og unge som bosettes i kommunen.

Å skaffe boliger til flyktninger er en del av kommunens boligsosiale arbeid. Når flyktningen kommer til kommunen skal boligen de bor i være et midlertidig tilbud, og målet er at flyktningen kommer videre i egen bolig så snart det lar seg gjøre. Kommunen bør derfor jobbe aktivt for at flyktninger skal få mulighet til å leie eller kjøpe egen bolig.

Styrker og muligheter

Våren 2024 sendte Statsforvalteren ut en undersøkelse om kartlegging av tjenestekapasitet opp mot økte ankomster og bosetting av flyktninger. Her kommer det frem at kommunen har få boliger tilgjengelig for bosetting, men at de jobber for å etablere nye boliger.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Statistikk fra IMDI viser at 60,6% av innbyggerne med innvandrerbakgrunn var sysselsatt i Namsskogan kommune i 2022. Dette er lavere enn andelen for Trøndelag som lå på 65%. I Statsforvalterens kartlegging går det fram at kapasiteten på opplæring i norsk- og samfunnskunnskap for flyktninger er kritisk, samt at oppfølgingsaktiviteter og arbeidsretting i introduksjonsprogram er utfordrende. Kommunen bør jobbe aktivt med å styrke arbeidet med å gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV. De som har behov for helhetlige og koordinerte tjenester for å nå målet om en varig tilknytning til arbeidslivet og økonomisk selvstendighet skal tilbys dette.

I kartleggingen går det også fram at kommunen vurderer at NAV-kontorets kapasitet er utfordrende når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid. I Namsskogan kommune mottok en betydelig høyere andel bosatte innvandrere økonomisk sosialhjelp i 2022 enn i fylket forøvrig (16,7% mot 8,3%). Dyrtid, flyktningetilstrømming og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Kommunen bør jobbe med å styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Framtidsperspektivet

Som følge av økt behov for bosetting av flyktninger, er det viktig at kommunen sine tjenester er dimensjonert slik at de har forutsetninger for å lykkes i integreringsarbeidet. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.5.4 Sentrale tema

- 1 Gi gode og arbeidsrettede introduksjonsprogram i samarbeid med voksenopplæringen og i tidlig og systematisk samarbeid med NAV.
- 2 Styrke NAV-kontorets kapasitet når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.
- 3 Fortsette arbeidet med å etablere nye boliger for bosetting i henhold til eget vedtak.

4.6 Kommunal planlegging

Middels

Kommunen er sårbar med hensyn til ressurser knyttet til kommunal arealplanlegging.

4.6.1 Fokusområder

Oppfølging av nasjonale forventinger til regional og kommunal planlegging 2023-2027.

Avveininger ut fra hensyn til samordnet areal- og transportplanlegging, barn- og unge, produksjonsgrunnlaget for jord- og skogbruk, herunder beiteressursene, naturmangfold/naturverdier, landskap, friluftsliv og strandsoneforvaltning.

Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning.

FNs bærekraftsmål.

4.6.2 Sentrale nøkkeltall

Hvilket år ble kommuneplanens arealdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2022 2 004	2023 2 004	Hele landet med Oslo 2 010
Hvilket år ble gjeldende planstrategi vedtatt? (år) Kilde: SSB	2022 2 020	2023 2 020	Hele landet med Oslo 2 014
Hvilket år ble kommuneplanens samfunnsdel vedtatt? (år) Kilde: SSB	2022 2 011	2023 2 023	Hele landet med Oslo 2 019
Inngår økonomiplan etter kommuneloven §44 i handlingsdel til kommuneplan? (ja=1, nei=0) Kilde: SSB	2022 Ja	2023 Nei	Hele landet med Oslo Nei
Dispensasjon fra plan Kilde: Manuell		2023 -	Hele landet med Oslo 5

4.6.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Omfanget av både reguleringsplaner og dispensasjonssaker er beskjedent. Kommunen har nylig revidert kommuneplanens samfunnsdel. Kommuneplanens arealdel er fra 2004.

Styrker og muligheter

Svært få dispensasjoner tilsier at kommunen har stor lojalitet til og er tro til kommuneplanen som det styrende planverktøy, på tross av alder til KPA.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Lite fagmiljø som vurderes å være sårbart, samtidig er aktiviteten på plan svært liten. Ut i fra et planperspektiv vil det være formålstjenlig å rullere kommuneplanens arealdel for å sikre at fremtidige utfordringer og strategier for Namsskogan blir ivaretatt.

Framtidsperspektivet

Alder på kommuneplanens arealdel tilsier at overordna planverktøy ikke vil henge sammen da samfunnsdelen nylig er revidert. Manglende kobling mellom KPA og KPS kan bidra til at fremtidige utfordringer og strategier for ikke nødvendigvis vil henge sammen, særlig mht. demografiendringer.

4.6.4 Sentrale tema

1 Vurderer kommunen å revidere kommuneplanens arealdel i inneværende periode?

4.7 Kommunal økonomi

God

Vurderingen gjengir vårt helhetlige inntrykk av kommunens økonomiske bærekraft, handlingsrom og kontroll, samt sårbarhet med hensyn på fagmiljø. Vurderingen er i hovedsak basert på sentrale økonomiske nøkkeltall i KOSTRA, kommunens egne plandokumenter og regnskap med tilhørende beretninger.

4.7.1 Fokusområder

Økonomisk bærekraft, sårbarhet og handlingsrom.

Økonomisk styring og kontroll.

4.7.2 Sentrale nøkkeltall

Netto driftresultat i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

6,1%

2023

10%

Hele landet uten Oslo

1%

Andel av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

70,8%

2023

59,7%

Hele landet uten Oslo

92,1%

Variabler

Regnskapsbegrep: Netto Lånegjeld

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

13,1%

2023

0,4%

Hele landet uten Oslo

51,2%

Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

28,1%

2023

33%

Hele landet uten Oslo

13,3%

Arbeidskapital ex. premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter (prosent)

Kilde: SSB

2022

52,4%

2023

45,3%

Hele landet uten Oslo

16,2%

4.7.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunekassens årsregnskap for 2023 ble avlagt med et netto driftsresultat på 19,5 mill. kr. Uavhengig revisor tar ingen forbehold med hensyn til konklusjon og har ingen merknader i sin beretning til årsregnskapet for 2023.

Det er innført eiendomsskatt på kraftanlegg/-nett, vindkraftverk og petroleumsanlegg i kommunen, med en generell eiendomsskattesats på 7,0 promille. Kommunen har også inntekter fra konsesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg, ekskl. mva-kompensasjon.

I inntektssystemet for 2024 er kommunens utgiftsbehov beregnet til å være 67,2 % høyere enn gjennomsnittskommunen, tilnærmet uendret fra 2023.

Kommunen har vedtatt følgende handlingsregler for kommunens økonomistyring:

- Netto driftsresultat som minimum utgjør 1,75 % av kommunens brutto driftsinntekter
- Netto lånegjeld som ikke utgjør mer enn 90 % av kommunens brutto driftsinntekter.

Kommunen har ikke vært registrert i ROBEK .

Styrker og muligheter

Kommunens økonomiske balanse, i form av netto driftsresultat over tid, vurderes som god (4,2 % av brutto driftsinntekter i gjennomsnitt for regnskap siste 2 år og 2 første år i økonomiplan). Kommunens netto driftsresultat for regnskapsåret 2023 vurderes også som godt.

Kommunens netto lånegjeld er godt under gjennomsnittet for landet, og tilhørende netto renteesponering vurderes som lav (2022). Kommunen bærer således lav risiko ved renteendringer og vurderes derfor som god på dette området.

Kommunens økonomiske buffer, i form av fri egenkapital, vurderes som god.

Kommunens likviditet, i form av arbeidskapital, vurderes som god.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen er sårbar med hensyn til kapasitet og kompetanse innen kommunal økonomi.

Framtidsperspektivet

I økonomiplanen for perioden 2024-27 legges det opp til et gjennomsnittlig driftsresultat på 0,6 % av kommunens brutto driftsinntekter. Dette er vesentlig under den anbefalte minimumsverdien på 1,75 % over tid i makro for å ha balanse og bærekraft (ref. Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi).

4.7.4 Sentrale tema

1 Hvordan arbeider kommunen for sikre god økonomisk bærekraft og handlingsrom?

4.8 Kommunehelsetjenesten

Middels

Statsforvalteren vurderer at det er middels risiko for svikt i kommunehelsetjenesten. Omstilling og samarbeid kan være avgjørende for å redusere risiko.

Kommunen har 1 fastlege og få personer med spesialisert kompetanse innenfor sentrale områder. Ved fravær over tid og behov for nyrekruttering i disse funksjonene er kommunens tilbud sårbare.

4.8.1 Fokusområder

Kommunen skal ha tilstrekkelig legedekning.

Kommunen skal prioritere helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Kommunene skal forebygge og gi helsetjenester til personer med rusavhengighet og psykiske utfordringer.

Kommunen skal vektlegge habilitering og rehabilitering for å motvirke bærekraftutfordringer.

4.8.2 Sentrale nøkkeltall

Avtalte fysioterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (årsverk) Kilde: SSB	2022 12,3	2023 12,3	Hele landet med Oslo 9,7
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk) Kilde: SSB	2022 137	2023 68,4	Hele landet med Oslo 53,3
Totalt antall årsverk innen psykisk helse- og rusarbeid, per 1000 innbygger Kilde: Manuell		2022 2,32	Hele landet med Oslo 3,15
Ergoterapeutårsverk per 10 000 innbyggere (khelse+omsorg) (årsverk) Kilde: SSB	2022 2,8	2023 2,8	Hele landet med Oslo 4,8

4.8.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen har 1 fastlege med ledig listekapasitet, og er tilknyttet Indre Namdal legevakt sammen med Røyrvik, Lierne og Grong.

Arbeidet med å etablere felles legetjeneste i Indre Namdal er i gang, med planlagt oppstart i 2025

Grong, Lierne, Namsskogan og Røyrvik kommuner samarbeider om felles kommuneoverlege. Kommunen kjøper flere spesialiserte helsetjenester fra andre og tilbyr kommunale rehabiliteringsopphold ved Namdal rehabilitering.

Psykiske helsetjenester for voksne kjøpes fra familiebasen i Grong. Psykisk helsetilbud til barn og unge ivaretas av helsestasjon og skolehelsetjeneste.

Styrker og muligheter

Frivilligsentralen benyttes som arena for likemannsarbeid for personer som har hatt utfordringer med rusmidler.

Lavterskel treningstilbudet Sterk og stødig for seniorer over 65 tilbys i Namsskogan i et samarbeid mellom begge Sanitetsforeningene i Namsskogan, Frivilligsentralen og Namsskogan Kommune.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

På tross av at kommunen har kapasitet i fastlegetjenesten, og har samarbeidsordninger med nabokommuner om spesialiserte tjenester vurderes tilbudet til å være sårbart.

Innbyggere i Namsskogan kan delta på alle tilbud som tilbys av frisklivssentralen i Grong. Dette er positivt, men lang reisevei vil kunne føre til at personer med behov ikke benytter tilbudet.

Framtidsperspektivet

Styrking av lærings- og mestringsstilbud, helsefremming og forebygging kan utsette behov.

Økende tjenestebehov og krav til spesialisering gir større behov for fagpersonell med spesialisert kompetanse.

Felles legetjeneste i Indre Namdal kan bidra til å redusere risiko i helsetjenestene i regionen. Statsforvalteren anbefaler at regionen samarbeider om omstilling og tjenesteutvikling i helse og omsorgssektoren.

4.8.4 Sentrale tema

1 Samarbeid i regionen om utviklingsarbeid og tjenesteproduksjon for å redusere sårbarhet.

4.9 Landbruk

God

Namsskogan er en del av Øvre Namdal landbruk og utmark, sammen med kommunene Lierne og Røyrvik. Kommunen vurderes til god (grønn) på alle tre områdene under landbruk (jord, skog og areal- og lovforvaltning).

4.9.1 Fokusområder

Kommunen som landbruksmyndighet.

Lovforvaltning på landbruksområdet.

Forvaltning av statlige tilskudd innenfor jordbruk og skogbruk.

Arealforvaltning.

4.9.2 Sentrale nøkkeltall

Jordbruksbedrifter (antall) Kilde: SSB	2022 21	2023 19	Hele landet med Oslo 37 561
Planteindeks Skog Kilde: Manuell	2022 6,3	2023 5,7	Fylket 5,1
Omdisponering av dyrkbar jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2022 15,3	2023 0,2	Hele landet med Oslo 3 955,6
Omdisponering av dyrka jord til andre formål enn landbruk (dekar) Kilde: SSB	2022 2,5	2023 3	Hele landet med Oslo 2 740,1

4.9.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen har siden 2019 hatt felles landbruksforvaltning med Røyrvik og Lierne, gjennom Øvre Namdal Landbruk og Utmark (ØNLU).

Middels stor kommune i skogareal, men med liten skogbruksaktivitet.

Namsskogan har gjennom samarbeidet med Røyrvik og Lierne god forvaltningspraksis på jordbruksområdet. Antallet som søker om produksjonstilskudd har gått ned fra 23 i 2018 til 20 i 2023. (Det ble behandlet 20 søknader om produksjonstilskudd, men SSB opererer med 19 foretak).

Konsesjonssaker herfra dreier seg stort sett om søknader hvor erverver ikke ønsker å tilflytte eiendommen.

Namsskogan, Lierne og Røyrvik er definert som fjellandbrukskommuner og tar del i en tilskuddsordning for å styrke verdiskapingen i landbruket.

Styrker og muligheter

Felles landbruksforvaltning mellom Lierne, Røyrvik og Namsskogan gjør forvaltningen mer robust.

Vertskommuneavtale med Grong når det gjelder plan og byggesak gir gode tjenester på planområdet. I bygdevekstsatsingen i Indre Namdal er ett av delmålene økt samarbeid om samfunnsutvikling og planlegging. Dette er spennende og kan bli et viktig verktøy for å utnytte muligheter og fortrinn i kommunene og regionen.

Kommunen oppfyller i hovedsak krav med hensyn til kontrollaktivitet knyttet til skogkultur. Det er viktig at kommunen aktivt deltar og støtter opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen. Det regionale samarbeidet om veg- og driftstilskudd på skogområdet som kommunen er del av, fungerer godt.

Forvaltninga på landbruksområdet fungerer godt. Det gjøres god jobb innenfor både forvaltninga av produksjonstilskudd og av miljøtilskudd.

Namsskogan ligger på gjennomsnittet av fylkets kommuner når det gjelder bruk av Regionalt miljøprogram (RMP). For SMIL og tiltak i beiteområdene overføres ofte midler fra Namsskogan og Røyrvik til Lierne. Det er ønskelig med større aktivitet her i Namsskogan og Røyrvik.

Det er en styrke at de faktisk samarbeider på dette området.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Ungskogpleieaktivitet er lav og under halvparten av behovet.

Det er nedgang i jordbruksareal i drift (SINTEF). Dette er bl.a. utfordrende med tanke på matproduksjon og jordvern.

Framtidsperspektivet

Viktig at kommunen bidrar til å videreutvikle skognettverket i Namdalen.

Namsskogan kommune deltar (sammen med Røyrvik, Grong og Lierne) som pilot i regjeringens satsing på bygdevekst. Arbeidet skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og fremtidsrettet næringsutvikling i de minst sentrale distriktskommunene. Tiltak gjennom bygdevekstprogrammet bør implementeres i kommunens øvrige planverk. Kommuneplanens arealdel er av eldre dato og bør revideres. Ny samfunnsdel ble vedtatt i 2023.

4.9.4 Sentrale tema

- 1 Hva vil kommunen gjøre for å øke ungskogpleien?
- 2 Hvordan vil kommunen aktivt delta og støtte opp under Skogsatsing Trøndelag og skognettverket i Namdalen?
- 3 Hva vil kommunen gjøre for å videreutvikle og holde vedlike det gode arbeidet som gjøres på jordbruksområdet?
- 4 Hvordan tenker kommunen å jobbe for å implementere bygdevekstarbeidet i overordna planverk?

4.10 Miljø og klima

Middels

Kommunen vurderes som middels innenfor klima og natur i plan, dette skyldes middels stor planreserve for fritidsboliger og store klimagassutslipp hvis disse bygges ut.

Kommunen vurderes som svak innenfor tema motorferdsel. Dette skyldes et stort omfang av snøscooterløyper for fornøyleskjøring og mangel på vilkårssetting om antall turer og krav om kjørebok for frakt av bagasje og utstyr til egen hytte.

Klimagassutslipp i kommunen har gått ned over tid og i 2022, men energibruk i egne bygg har økt i perioden 2020-2023. Kommunen vurderes som middels innenfor klima.

Kommunen vurderes som middels innenfor naturmangfold. Kommunen har ikke søkt tilskudd til kommunedelplan naturmangfold. Statsforvalteren er ikke kjent med at kommunen har initiert egne naturrestaureringsprosjekter.

Kommunen vurderes som god innenfor vannforvaltning, pga god og svært god tilstand i vannforekomstene, at det gjennomføres overvåking og at vannområdet har koordinatorene som sørger for oppfølging.

Kommunen vurderes som svak innenfor forurensning fordi de ikke følger opp pliktene om å vedlikeholde Grunnforurensningsdatabasen og å registrere alle kjente forurensede områder, samt mangelfull oppfølging av avløp.

4.10.1 Fokusområder

Klimaomstilling – utslippskutt, klimatilpasning og karbonopptak/-fangst

Kommunen som forurensningsmyndighet

Kommunen som planmyndighet (kartlegging av naturmangfold, kunnskapsgrunnlag i arealsaker og arealnøytralitet)

Bevaring og gjenoppretting/restaurering av økosystemer og naturmangfold

Kommunen som viktig sektormyndighet i vannforvaltningen

4.10.2 Sentrale nøkkeltall

Energibruk per m2 eid areal (kWh)

Kilde: SSB

2022

147

2023

185

Hele landet med Oslo

147

Andel innbyggere tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt (prosent)

Kilde: SSB

2022

-

2023

-

Hele landet med Oslo

69,2%

4.10.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Kommunen er nasjonalparkkommune for deler av Børgefjell nasjonalpark. Kommunen er viktig høringspart i Statsforvalterens behandling av søknader om tillatelse etter forurensningsregelverket. Kommunen har ikke en egen klima- og miljørådgiver.

Styrker og muligheter

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

I Namsskogan så er det bygd få fritidsboliger siste 4 år, det er en stor andel av befolkningen som har trygg tilgang til rekreasjonsarealer og antatt planreserve for boliger i dekar er nøktern. Etter nasjonal forskrift § 6 har kommunen gitt et relativt begrenset antall dispensasjoner til motorferdsel i utmark på barmark.

KLIMA

Klimagassutslipp i kommunen gikk ned med 0,2 % i 2022. Klimagassutslipp utslipp i kommunen har gått ned med 1,4 % i forhold til 2009. Største utslippssektor er veitrafikk, etterfulgt av jordbruk og annen mobil forbrenning.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Vannforekomstene er i hovedsak i god og svært god tilstand. Kommunen er en del av vannområde som har egne vannområdekoordinatorer, og det gjennomføres overvåking.

Namsskogan jobbet godt i forrige kommunestyreperioden med planen for nasjonalparkkommunen med en rekke tiltak som ble vedtatt i kommunestyre før jul. Dette er en plan som et eget utvalgt har jobbet frem over flere år. Namsskogan kommune bør oppfordres til å gjennomføre tiltakene i planen.

FORURENSNING

Kommunen er en del av Midtre Namdal avfallsselskap IKS.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

I Namsskogan er antatt planreserve for fritidsboliger i dekar middels stor og klimagassutslipp hvis disse bygges ut vil bli store. En utbygging av planreserve for boliger vil gi middels store klimagassutslipp. Kommunen har et betydelig antall kilometer løyper for fornøyleskjøring med snøscooter og setter ikke antallsbegrensning som vilkår i tillatelser til kjøring med bagasje og utstyr til egen hytte.

KLIMA

Kommunen har ikke utarbeidet en klimasårbarhetsanalyse jf. arbeidet i Nettverk klimatilpasning Trøndelag. Energibruk per m2 eid areal i kommunen gikk noe ned i 2021 og 2022, men har i perioden 2020-2023 økt fra 155 kWh/m2 til 185 kWh/m2. Kommunen har ikke søkt om Klimasats-midler til gjennomføring av klimatiltak i perioden 2016-2023.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Kommunen har ikke søkt om midler til kommunedelplan naturmangfold.

FORURENSNING

Grunnforurensningsdatabasen: Kommunen har administrator og har 4 lokaliteter med kommunen som myndighet, der ingen er fordelt til saksbehandler. Statsforvalteren minner om kommunens plikt om å vedlikeholde databasen. Statsforvalteren forventer at kommunen registrerer alle kjente forurensede områder i databasen. Ingen endring siden forrige kommunebesøk.

Avløp: Det er ingen tall hos SSB for andel personer tilknyttet anlegg der rensekrav er oppfylt. Kommunen har 2 anlegg registrert i forurensningsbasen, men rapporteringen er mangelfull. I følge bærekraftsrapporten har Namsskogan kommune ingen fornying av kommunalt spillvannnett etter 2020, og mangler rapporterte tall for tidligere år.

Framtidsperspektivet

KLIMA OG NATUR I PLAN OG MOTORFERDSEL

Kommunen bør vurdere planvask og planreserven for fritidsboliger. Kommunen bør følge opp samlet belastning og påvirkning på friluftslivet i kommunen som følge av fornøyelseskjøring i snøscooterløyper. Videre bør det settes vilkår som begrenser antall turer og stiller krav om kjørebok for frakt av bagasje og utstyr til egen hytte. Dette er nødvendig for å kunne vurdere samlet belastning av motorferdselen.

KLIMA

Ifølge kommunens egen vurdering i kommunens bærekraftsrapport blir økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringene tatt hensyn til i kommunal planlegging i noen grad.

Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å integrere klimatilpasning i kommunens virksomhet og plansystem, eksempelvis gjennom å utarbeide en klimasårbarhetsanalyse for kommunen.

Norges klimamål er utslippskutt med 55 % innen 2030, sammenlignet med 1990. Kommunen bør ha ambisiøse mål for utslippskutt og målene må følges opp i en handlingsplan. Klimabudsjett kan være godt verktøy i kommunens arbeid med utslippskutt.

NATURMANGFOLD INKL. VANNFORVALTNING

Vi er nå inne i FNs tiår for naturrestaurering, alle kommuner bør prioritere å se etter områder som kan restaureres eksempelvis grøftede myrer. Naturrestaurering kan være tiltak som er viktig for både klima, klimatilpasning og biologisk mangfold.

Kommunen kan bli mer aktiv når kommuner med lokal forvaltning inviteres til digitale møter og fysiske møter/befaringer.

FORURENSNING

Grunnforurensning bør være en del av bærekraftsrapporten, da det er relevant for flere bærekraftsmål. Kunnskapsgrunnlaget: Grunnforurensningsdatabasen.

4.10.4 Sentrale tema

1

Naturmangfoldloven skal brukes ved alle kommunens beslutninger som berører natur. Hvilke rutiner har kommunen lagt opp til for å sikre at naturmangfoldloven følges? Hvilke rutiner har kommunen for å hindre spredning av fremmede arter fra egen eiendom?

2

Kommunen bør sette seg inn og forberede seg på, kravene som kommer i nytt avløpsdirektiv. Det er viktig at kommunene skaffer seg god kunnskap over nå-situasjonen i sin kommune, for eksempel med kartlegging av tettbebyggelser og oversikt over tilstand på renseanlegg og ledningsnett.

4.11 Omsorgstjenestene

Svak

Statsforvalteren vurderer at det er stor risiko for svikt i omsorgstjenestene i årene som kommer med bakgrunn i demografisk utvikling og kapasitet samt sårbarhet med hensyn på kompetanse.

Kommunens evne til å prioritere og iverksette tiltak som utsetter behov, rekruttere helsepersonell og benytte kapasiteter på tvers av tjenester og i samarbeid med andre, vil påvirke framtidig bærekraft i omsorgssektoren.

4.11.1 Fokusområder

Kommunen arbeider planmessig for å tilpasse omsorgstjenestene til framtidige behov.

Kommunen jobber strategisk med rekruttering og kompetanseplanlegging.

Bærekraft i omsorgstjenestene vil avhenge av tiltak flere nivå i innsatstrappa.

4.11.2 Sentrale nøkkeltall

Forsørgerbyrde - antall personer 65 år og over som andel av antall personer 20-64 år (prosent) Kilde: Datavarehus	2023	2024	Hele landet med Oslo
	54,44%	53,35%	31,69%
Årsverk helse og omsorg per 10 000 innbygger (årsverk) Kilde: SSB	2022	2023	Hele landet med Oslo
	584,6	564,1	317
Andel fagutdanning med høyskole Kilde: Manuell	2022	2023	Hele landet med Oslo
	33,2%	21,8%	37,3%
Andel sysselsatte i helse og omsorg med høgskoleutdanning, 55 år og eldre Kilde: Manuell	2022	2023	Hele landet med Oslo
	30%	21,43%	20,96%

4.11.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

I 2023 mottok 16,3 % av befolkningen helse- og omsorgstjenester

Kommunen deltar i flere utviklingsarbeid, hvor enkelte omhandler omstilling og bruk av ressurser i helse og omsorg.

Namsskogan har ikke en oppdatert omsorgsplan, men kommuneplanens samfunnsplan har strategier som legger føringer for helse og omsorgstjenesten som omhandler rekruttering, egenmestring og fokus på tidlig innsats.

Styrker og muligheter

I årsrapport beskriver kommunen mulighetene som kan ligge i tjenestesamarbeid og samarbeid i regionen der digitalisering beskrives som mulighetsrom for å etablere samarbeid og fagmiljø på tvers av geografi.

Er i gang med utarbeidelse av felles kompetanseplan/strategi for indre Namdal gjennom bygdevekst

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Kommunen bruker store ressurser på helse- og omsorgstjenester, har høyt sykefravær og rekrutteringsutfordringer.

Kombinasjonen av synkende innbyggertall, en aldrende befolkning, og en relativt stor andel av ufaglærte gjør at Statsforvalteren er bekymret for kvaliteten i tjenestene.

Færre i yrkesaktiv alder kombinert med en stor andel ansatte over 55 år, forsterker utfordringene innenfor kapasitet og kompetanse.

Namsskogan har ikke tatt i bruk velferdsteknologiske løsninger som digitalt tilsyn

Framtidsperspektivet

For å møte fremtidens helse -og omsorgsbehov er det nødvendig med omstilling og digitale løsninger.

Felles situasjonsforståelse blant innbyggere, ansatte og politikere kan være avgjørende for prioritering av innsats. Utviklingsarbeid i samarbeid med andre kan bidra til bærekraft.

Namsskogan kommune må i kommende år fortsatt ha søkelys på rekruttering, innovasjon, alternative løsninger og digitalisering samt samarbeid på tvers av sektorer og med andre kommuner. Flexibilitet i metoder og tjenester, god samhandling og utnyttelse av kompetanse vil være avgjørende for effektiv og bærekraftig drift.

4.11.4 Sentrale tema

1 Kommunen prioriterer og tilpasser innsatstrappa til fremtidige behov i regionen.

2 Kommunen jobber strategisk med rekruttering og riktig bruk av kompetanse.

4.12 Reindrift

Middels

Hele kommunens er reinbeiteområde. Vestre Namdal reinbeitedistrikt/Åarjel Njaarke sijte har sine beiteområder vest for E6, mens Østre Namdal reinbeitedistrikt/Tjåehkere sijte beiter øst for E6 i kommunen. Det er vår-, sommer- og høstbeiter for de to distriktene, inkludert relativt store områder som er kalvingsland. Ivaretagelse av disse områdene i arealsammenheng er derfor særdeles viktig.

En del dispensasjoner knyttet til motorferdsel, samt at kommunen har flere rekreasjonsløyper for snøscooter. Siden kommunen i liten grad innehar vinterbeite for reindrifta, er motorferdsel vinterstid i mindre konflikt med reindriftnæringa her enn andre steder. Stengninga v løyper på vårparten av hensyn til reindrift virker å fungere bra.

Kommunen har en eldre kommuneplan som kan gjøre det vanskelig å ivareta reinbeitene på en forutsigbar måte. Kommunen gis derfor middels (gul).

4.12.1 Fokusområder

Reindriftns arealbehov skal ivaretas i alle planprosesser og reindriften skal sikres medvirkning etter plan- og bygningsloven og samelovens kap. 4 (konsultasjoner).

Offentlige myndigheters ansvar når det gjelder Grunnloven § 108 og folkerettens regler om urfolk.

Samordning av planlegging på tvers av kommune- og fylkesgrenser for å sikre reindriften sammenhengende bruksarealer.

4.12.2 Sentrale nøkkeltall

Andel totalt reinbeite i kommunen

Kilde: Manuell

90 % av kommunens areal er reinbeiteområde

Andel særverdiområder i kommunen

Kilde: Manuell

76 % av kommunens areal er særverdiområder

Andel minimumsbeite i kommunen

Kilde: Manuell

1 % av kommunens areal er minimumsbeiter

Antall fritidsbygninger

Kilde: SSB

2023

238

2024

240

Hele landet med Oslo

450 283

Antall fritidsbygninger per km²

Kilde: SSB

2023

0,18

2024

0,18

Hele landet med Oslo

1,48

Søknader i alt (antall)

Kilde: SSB

2022

0

2023

0

Hele landet
med Oslo

2 796

Variabler

Vedtaksstype: Søknader Om Nye Bygninger I
LNF/LNFR-Områder Utenfor 100-Metersbeltet
Langs Saltvann

Snøscooterløyper som er fastsatt i medhold av motorferdselloven § 4a totalt i kommunen (km)

Kilde: SSB

2022

110

2023

-

Hele landet
med Oslo

8 503,1

Vedtak om dispensasjon til motorferdsel i utmark i alt (antall)

Kilde: SSB

2022

75

2023

83

Hele landet
med Oslo

24 777

Variabler

Søknadstype: Gyldige Dispensasjoner Per 31.12 I
Alt

4.12.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Områdene vest for Namsen er viktige barmarksbeiter for Åarjel Njaarke sijte, inkludert kalvingsland (sør for Nessåelva). Tilsvarende er området mellom Namsen og de store sjøene kalvingsland, sommer- og høstland for Tjæhkere sijte. Hovedflyttleia inn til sommerbeitene i Børgefjell går her. Voengelh Njaarke sijte (Nordland) bruker et lite område øst for Majavatnet. I tillegg har de beiterett i Frøyningsdalen. Det er ikke vinterbeiter i kommunen. Tidligere tiders kraftutbygging har påvirket reindriften i kommunen sterkt.

Styrker og muligheter

På tross av gammelt planverk er det få dispensasjoner og få nybygg i viktige reinbeiteområder. Kommunen har kommet godt i gang med konsultasjoner.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Med utgangspunkt i planene for Skorovas, er det en forventning om at kommunen er restriktiv med utlegging av nye hyttetomter, spesielt i Tjæhkere sijte. Kommunens planverk er gammelt og utdatert, KPA fra 2004.

Framtidsperspektivet

Et oppdatert planverk er vesentlig for forutsigbarheten for reindriften i kommunen. Tidlig og reell medvirkning fra reindriften i planprosessen, spesielt kommuneplanprosessen er viktig.

4.12.4 Sentrale tema

- 1 Kommunen ivaretar kravet om konsultasjoner når samiske interesser blir berørt.

4.13 Samfunnssikkerhet og beredskap

God

Namsskogan kommune er en liten kommune og er avhengig av ressurspersoner/ kontinuitetsbærere. Kommunen har god oversikt over risiko- og sårbarheter i kommunen.

Kommunen har nå hatt en god prosess med revisjon/utarbeidelse av ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse. Denne ble politisk forankret i 2023. Kommunen har også revidert sin overordnede beredskapsplan nå senest i 2024.

Namsskogan kommune deltok ikke på øvelse SODD i 2024, men gjennomførte et øvingsopplegg for sin beredskapsorganisasjon i egen regi. Namsskogan deltok på øvelse SODD i 2023.

4.13.1 Fokusområder

At kommunen gjennomført helhetlig ROS og når ble den sist gjennomført.

At kommunen en overordnet beredskapsplan og når ble den sist revidert.

At kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og finnes det en plan for oppfølging av dette arbeidet.

At kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt.

At kommunen etablert kommunalt beredskapsråd.

4.13.2 Sentrale nøkkeltall

Har kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og finnes det en plan for oppfølging av dette arbeidet ?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt §3 skal kommunen på bakgrunn av den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen:

- utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringer og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.
- vurdere forhold som bør integreres i planer og prosesser etter lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

I følge DSB's kommuneundersøkelse 2024 har kommunen utarbeidet mål for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap og har en plan for oppfølging av dette arbeidet.

Har kommunen gjennomført helhetlig ROS? Når ble den sist gjennomført?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal risiko- og sårbarhetsanalysen oppdateres i takt med revisjon av kommunedelplaner, jf. lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) § 11-4 første ledd (dvs. hvert 4. år), og for øvrig ved endringer i risiko- og sårbarhetsbildet.

Namsskogan gjennomførte i 2022/2023 en god og grundig prosess på helhetlig ROS. Kommunen vedtok den nye helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen i 2023.

Har kommunen en overordnet beredskapsplan og når ble denne sist revidert

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan til enhver tid være oppdatert, og som et minimum revideres en gang pr. år.

Med bakgrunn i ny helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse reviderte Namsskogan kommune sin overordnede beredskapsplan i 2024.

?

Kilde: Manuell

Har kommunen øvd egen beredskapsorganisasjon i henhold til krav i forskrift om kommunal beredskapsplikt? Hvilket år ble den sist øvd?

Kilde: Manuell

Iht. Forskrift om kommunal beredskapsplikt skal kommunens beredskapsplan skal øves hvert annet år.

Namsskogan kommune deltok ikke på øvelse SODD i 2024, men gjennomførte et øvingsopplegg i egen regi. Namsskogan deltok på øvelse SODD i 2023.

Har kommunen etablert kommunalt beredskapsråd?

Kilde: Manuell

Ja, men det har vært lite aktivitet i beredskapsrådet de senere år. Kommunen er nå i gang med reetablering av det kommunale beredskapsrådet.

4.13.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Namsskogan kommune er en liten kommune i Namdalen med ca. 850 innbyggere. Dette gjør at kommunen har relativt god oversikt over risiko- og sårbarheter og har god kjennskap til de ressurser som finnes i kommunen. Helhetlig ROS-analyse og beredskapsplaner er oppdatert og funksjonelle. Kommunen scorer godt på årets kommune-/beredskapstrapp og ligger på nest høyere nivå i denne.

Styrker og muligheter

Som nevnt ovenfor er Namsskogan en liten og oversiktlig kommune og ved uønskede hendelser kan tiltak iverksettes raskt og effektivt. Med oppdatert planverk er ikke kommunen så sårbar selv om nøkkelpersonell er fraværende. Dette har vært bemerket som en svakhet i forrige kommunebilde.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Det er tidligere påpekt at det skulle innarbeides mål og plan for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i forbindelse med revisjon av den Helhetlige ROS-analysen. Statsforvalteren er ikke kjent med at dette er gjennomført og det er lite spor at samfunnssikkerhet og beredskap i de gjeldende overordnede planene til kommune. Temaet er nevnt i et kapittel i Grunnlagsdokument for utarbeidelse av kommuneplanens samfunnsdel men for øvrig er det utelatt. Helhetlig ROS for kommunen bør bla. inngå som et grunnlagsdokument for den overordnede planleggingen i kommunen.

Framtidsperspektivet

Kommunens ROS-analyse ivaretar etter det Statsforvalteren kjenner til i liten grad hendelser i det øvre krisespekteret - sikkerhetspolitisk krise og krig. Dette vil i ulik grad berøre kommunene i Trøndelag men det vil være viktig at også dette aspektet ivaretas i Namsskogan kommune i kommende analyser og planer. Gradert vedlegg i ROS Trøndelag 2023 er et viktig grunnlagsdokument for dette arbeidet. Her vil det også være viktig å ivareta behovet for sikkerhetsklareringer til nøkkelpersonell i kommunen.

4.14 Sosialtjenesten

Middels

Statsforvalteren vurderer at det middels for svikt for de sosiale tjenestene i Namsskogan.

For personer mellom 18 og 67 år med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne og ingen eller svært begrensede ytelser til livsopphold etter folketrygdloven eller arbeidsmarkedsloven, kan tjenesten kvalifiseringsprogrammet være aktuell for å styrke deres mulighet i arbeidslivet. NAV Indre Namdal har over de siste årene hatt få deltagere i programmet. Kommunen bør arbeide å aktivt ta i bruk denne tjenesten for personer som fyller vilkårene.

Dyrtid, flyktningetilstrømming og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

4.14.1 Fokusområder

Sikre at de sosiale tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID.

Arbeide godt med å forebygge utenforskap som skyldes økonomiske og sosiale forhold.

Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidspartner.

4.14.2 Sentrale nøkkeltall

Sosialhjelpstilfeller (antall) Kilde: SSB	2022 22	2023 45	Hele landet med Oslo 158 983
Antall barn under 18 i familier som mottok sosialhjelp (antall) Kilde: SSB	2022 16	2023 28	Hele landet med Oslo 74 462
Andel av sosialhjelpstilfeller (prosent) (prosent) Kilde: SSB	2022 2,7%	2023 5,6%	Hele landet med Oslo 2,9%

4.14.3 Samlet vurdering av området

Relevant informasjon

Namsskogan kommune er en del av NAV Indre Namdal, der Grong er vertskommune for de sosiale tjenestene.

De sosiale tjenestene har som formål å bedre levekårene for vanskeligstilte, bidra til sosial og økonomisk trygghet, bidra til at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig, fremme overgang til arbeid, sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet. Tjenestene skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, samt bidra til likeverd, likestilling og forebygge sosiale problemer. En trygg og forutsigbar bosituasjon, deltakelse i arbeidslivet og inkludering i samfunnet er viktige virkemiddel for å forebygge lavinntekt og utenforskap.

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer. Samordning og samhandling mellom tjenesteområder er av sentral betydning. Kommunen bør inkludere levekårsutfordringer i øvrig samordning av tjenester til sårbare grupper.

Ifølge KOSTRA 2023 mottok 5,6 % av innbyggerne i Namsskogan økonomisk sosialhjelp. (Trøndelag 2,9 %). 40 % av disse hadde et hjelpebehov som varte lengre enn 6 måneder. (Trøndelag 30,5 %). I 2023 var andelen barn i familier som mottok økonomisk sosialhjelp målt opp mot antall barn i kommunen 20 % (Trøndelag 7,2 %).

Oppvekstprofilen for 2024 viser at 11 % av barna i Namsskogan bor i husholdninger med vedvarende lavinntekt (Trøndelag 8,5%). 22 % av barna i Namsskogan bor trangt (Trøndelag 16 %).

Styrker og muligheter

Namsskogan kommune sin hjemmeside er lenket til NAV Indre Namdal felles side. Her er alle de individuelle sosiale tjenester omtalt. Kontoret har også oppgitt et direktenummer som kan benyttes ved spørsmål om sosiale tjenester. Gode hjemmesider og vakttelefon bidrar til å styrke tilgjengeligheten til de sosiale tjenestene.

Svakheter, utfordringer og sårbarheter

Åpningstiden for ikke avtalte møter er to timer i uken. Det er viktig at de sosiale tjenestene, som er samfunnets siste sikkerhetsnett, er tilgjengelige for de som trenger hjelp fra NAV-kontoret. Dette gjelder også for brukere som ikke benytter digitale løsninger, har språkutfordringer eller mangler Bank-ID. Kommunen bør gjøre jevnlig risiko- og sårbarhetsanalyser hvorvidt tilgjengeligheten er forsvarlig, sett opp mot behov i egen innbyggermasse.

Tjenesten kvalifiseringsprogrammet (KVP) skal være tilgjengelig for kommunens innbyggere. Nasjonale undersøkelser viser at tjenesten gir gode resultater for overgang til arbeid. I 2021 gikk i underkant av 46% av dem som fullførte KVP over til ordinært heltids- eller deltidsarbeid. Per 31.12.2023 hadde NAV Indre Namdal en deltager med KVP (Sentral rapportering). Kommunen bør arbeide med å aktivt tilby tjenesten for personer som fyller vilkårene.

Dyrtid, flyktningetilstrømning og innstramning i statlige ytelser gjør at flere har behov for sosiale tjenester. Våren 2024 sendte Statsforvalteren ut en undersøkelse om kartlegging av tjenestekapasitet opp mot økte ankomster og bosetting av flyktninger. Her kommer det frem at NAV-kontorets kapasitet vurderes som utfordrende når det gjelder å gi sosiale tjenester og bidra i kommunens integreringsarbeid.

Det er viktig at NAV-kontoret er dimensjonert for å kunne gi riktig hjelp til riktig tid. Dyrtiden gjør at det er ekstra viktig at kommunen gjør gode kartlegginger av tjenestemottakers behov for økonomisk stønad, samt konkrete og individuelle vurderinger av hvilken hjelp som skal gis for å sikre den enkelte et forsvarlig livsopphold.

Framtidsperspektivet

Kommunen bør jobbe med å videreutvikle arbeidet med de sosiale tjenestene for å sikre at tjenestene er forsvarlige og tilgjengelige for innbyggerne i kommunen. Dette er forhold som krever kontinuerlig fokus.

4.14.4 Sentrale tema

1 Styrke arbeidet med å tilby den lovpålagte sosiale tjenesten kvalifiseringsprogrammet til de som fyller vilkårene.

2 Arbeide for at de sosiale tjenestene i NAV-kontoret medvirker i kommunens integreringsarbeid.

3 Arbeide for at barneperspektivet ivaretas, både gjennom saksbehandling av søknader om tjenester og i samarbeid med aktuelle samarbeidsparter.